

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

22. veebruar 2005 *

Kohtuasjas C-141/02 P,

mille esemeks on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 49 alusel 15. aprillil 2002 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: W. Mölls ja K. Wiedner, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

keda toetab:

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues ja F. Million, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

teised menetlusosalised:

* Kohtumenetluse keel: saksa.

T-Mobile Austria GmbH, varem max.mobil Telekommunikation Service GmbH, asukoht Viin (Austria), esindajad: *Rechtsanwalt* A. Reidlinger, *Rechtsanwalt* M. Esser-Wellié ja *Rechtsanwalt* T. Lübbig, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja esimeses kohtuastmes,

Madalmaade Kuningriik, esindaja: H. G. Sevenster, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja A. Borg Barthet ning kohtunikud J.-P. Puissochet (ettekandja), R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, M. Ilešič, J. Malenovský, J. Klučka ja U. Löhms,

kohtujurist: M. Poiares Maduro,
kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. septembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 21. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Oma apellatsioonkaebuses palub Euroopa Ühenduste Komisjon tühistada Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-54/99: max.mobil v. komisjon (EKL 2002, lk II-313; edaspidi „vaidlustatud otsus”), millega tunnistati vastuvõetavaks äriühingu max.mobil Telekommunikation Service GmbH, hilisema nimega T-Mobile Austria GmbH (edaspidi „max.mobil”) hagi komisjoni 11. detsembri 1998. aasta kirja, millega viimane keeldus esitamast liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi Austria Vabariigi vastu (edaspidi „vaidlustatud akt”), tühistamiseks.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 2 Esimene GSM-mobiiltelefonivõrgu operaator Austria mobiiltelefonsidevõrkude turul oli äriühing Mobilkom Austria AG (edaspidi „Mobilkom”), mille tegevust siiani osaliselt kontrollib Austria riik äriühingu Post und Telekom Austria AG (edaspidi „PTA”) kaudu. Esimese kohtuastme hageja max.mobil on Austria õiguse alusel asutatud äriühing, mis sisenes asjaomasele turule 1996. aastal teise GSM-

operaatorina. Kolmas operaator, Connect Austria GmbH (edaspidi „Connect Austria”), valiti 1997. aasta augusti alguses välja hankemenetluses ja sisenes samuti asjaomasele turule.

- 3 Enne max.mobil'i sisenemist mobiiltelefonsidevõrkude turule oli Österreichische Post- und Telegraphenverwaltung'il (Austria telefoni- ja telegraafiamet) seadusel põhinev monopoolne seisund mobiiltelefonside valdkonnas ja ta oli mobiilside analoogvõrkude „C-Netz” ja „D-Netz” ning GSM-võrgu nimega „A1” operaator. 1. juunil 1996 anti monopoolne seisund üle PTA äsja asutatud tütarettevõtjale Mobilkom.
- 4 14. oktoobril 1997 esitas max.mobil komisjonile kaebuse, milles palus tuvastada, et Austria Vabariik on rikkunud EÜ asutamislepingu artiklit 86 koostoimes artikli 90 lõikega 1 (nüüd EÜ artikkel 82 ja EÜ artikli 86 lõige 1). Sisuliselt vaidlustati kaebuses seda, et ei diferentseeritud lõivu summasid, mille tasumist nõuti max.mobil'ilt ja Mobilkom'ilt ja et Mobilkom'il olid selle lõivu tasumisel eelised.
- 5 Lisaks väitis max.mobil kaebuses, et ühenduse õigust on rikutud, kuna esiteks on Austria võimud Mobilkom'ile sageduste jaotamisel antud eelised õiguslikult vormistanud ja teiseks on PTA oma tütarettevõtjat Mobilkom'i GSM-võrgu rajamisel ja käitamisel toetanud.

- 6 22. aprillil 1998 esitas max.mobil komisjonile täiendava selgituse, kus täpsustas tema poolt taunitud olukorra teatud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Pärast komisjoniga 14. juulil 1998 toimunud kohtumist esitas max.mobil 28. juulil 1998 teise täiendava selgituse.
- 7 11. detsembril 1998 teatas komisjon max.mobil'ile kirjas, mis oli vaidluse esemeks Esimese Astme Kohtus, et lükkab max.mobil'i 14. oktoobri 1997. aasta kaebuse osaliselt tagasi. Komisjon rõhutas eelkõige järgmist:

„Selles osas, mis puudutab [asjaolu, et Mobilkom'ilt ei nõutud suuremat lõivu kui Teie ettevõttelt], on komisjon seisukohal, [...] et Te pole esitanud piisavaid tõendeid liikmesriigi meetme kohta, mis oleks ajendanud Mobilkom'i oma turgu valitsevat seisundit ära kasutama. Komisjoni poolt siiani järgitud lähenemisviisi kohaselt on sarnastel juhtudel liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlus algatatud ainult juhul, kui liikmesriik on uuel turule sisenenud äriühingult nõudnud turul tegutseva äriühinguga võrreldes suuremat lõivu (vt komisjoni 4. oktoobri 1995. aasta otsus Itaalia teisele GSM-raadiotelefonsideoperaatorile esitatud nõuete kohta; EÜT 1995, L 280, 23.11.1995).”

Menetlus Esimese Astme Kohtus

- 8 Äriühing max.mobil esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 22. veebruaril 1999 ning milles ta palus tühistada vaidlustatud akt osas, millega jäeti hageja kaebus rahuldamata.

- 9 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõike 1 alusel esitas komisjon eraldi dokumendina vastuvõetamatuse vastuväite, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 31. märtsil 1999. Esimese Astme Kohtu 17. septembri 1999. aasta määrusega liideti vastuvõetamatuse vastuväide põhikohtuasjaga.
- 10 15. juulil 1999 esitas Madalmaade Kuningriik taotluse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks. Esimese Astme Kohtu teise koja esimees andis 17. septembri 1999. aasta määrusega Madalmaade Kuningriigile loa menetlusse astumiseks.
- 11 Ettekandjaks oleva kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus avada suulise menetluse. Menetlust korraldava meetme raames palus Esimese Astme kohus pooltel teatud küsimustele kirjalikult vastata.
- 12 Pooled kuulati seoses nende esitatud nõuetega ja Esimese Astme Kohtu küsimustele antud vastustega ära 2. mai 2001. aasta kohtuistungil.
- 13 Äriühing max.mobil palus Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud akt osas, millega tema kaebus tagasi lükkati;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

14 Komisjon, keda toetab Madalmaade Kuningriik, palus Esimese Astme Kohtul:

- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja max.mobil'ilt.

Vaidlustatud otsus

15 Pärast seda, kui Esimese Astme Kohus oli vaidlustatud otsuse esialgsetes märkustes täpsustanud oma otsuse konteksti ja eelkõige 20. veebruari 1997. aasta otsuse kohtuasjas C-107/95 P: Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon (EKL 1997, lk I-947) ulatust, käsitles ta järgnevalt hagi vastuvõetavuse ja seejärel põhjendatuse küsimusi.

Esimese Astme Kohtu esialgsed märkused

16 Esimese Astme Kohus täpsustas esiteks vaidlustatud otsuse punktis 48, et kaebuse hoolikas ja erapooletu käsitlemine põhineb õigusel üksikjuhtude heale haldusele –ühele liikmesriikide riigiõiguslike tavade ühistest üldpõhimõtetest, mis on väljendatud 7. detsembril 2000 Nizzas väljakuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT C 364, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3; edaspidi „põhiõiguste harta”) artikli 41 lõikes 1.

- 17 Vaidlustatud otsuse punktides 49 ja 51 leiab Esimese Astme Kohus, et komisjoni kohustus tegutseda kaebuse läbivaatamisel hoolikalt ja erapooletult tuleneb asutamislepingu vastavaid valdkondi käsitlevatest artiklitest 85 ja 86 (nüüd EÜ artiklid 81 ja 82), samuti asutamislepingu artiklist 92 (nüüd, pärast muutmist EÜ artikkel 87) ning asutamislepingu artiklist 93 (nüüd EÜ artikkel 88). Esimese Astme Kohtu arvates tuleb asutamislepingu artiklit 90 tõlgendada sarnaselt asutamislepingu konkurentsiküsimusi käsitlevate sätetega, mis annavad kaebuse esitajatele otseselt menetlusõigused. Kohtu sõnul oli max.mobil olukorras, mis on võrreldav nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 (esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta; EÜT 1962, 13, lk 204) artiklis 3 määratletud olukorraga, millest tulenevalt max.mobil'il oli õigus esitada komisjonile kaebus.
- 18 Lõpuks tõdes Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktides 52 ja 53, et kohustus asju hoolikalt ja erapooletult läbi vaadata põhineb komisjoni üldisel järelevalvekohustusel. Seda tuleb seoses asutamislepingu artiklitega 85, 86, 90, 92 ja 93 ühetaoliselt kohaldada ka siis, kui selle kohustuse täitmise viisid erinevad sõltuvalt kohustuse konkreetsest kohaldamisvaldkonnast ja eriti sõltuvalt asutamislepinguga või teisese ühenduse õigusega asjaomasele isikutele neis valdkondades otseselt antud menetlusõigustest. Seetõttu ei ole tähtsust komisjoni väidetel, et esiteks ei laiene asutamislepingu artikli 90 lõige 3 üksikisikutele ja et teiseks on üksikisikute kaitse tagatud otseselt liikmesriikidel lasuvate kohustustega.
- 19 Lisaks teeb Esimese Astme Kohus oma otsuse punktis 54 vahet asutamislepingu artikli 90 lõikes 3 ja artiklis 169 (nüüd EÜ artikkel 226) ettenähtud menetlustel. Esimese Astme Kohus väidab, et kui asutamislepingu artikli 169 alusel „võib” komisjon algatada liikmesriigi suhtes kohustuste rikkumise menetluse, siis asutamislepingu artikli 90 lõige 3 kohustab komisjoni võtma „vajaduse korral” asjakohaseid meetmeid. See sõnastus osundab komisjoni kohustusele vaadata asjaomased kaebused läbi hoolikalt ja erapooletult, mille järel ta oma kaalutlusõiguse raames otsustab, kas uurimine on vajalik või mitte ja kui see on vajalik, siis milliseid

meetmeid tuleb kõnealuse liikmesriigi või liikmesriikide suhtes võtta. Seega vastupidiselt juhtudele, kui komisjon otsustab esitada liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi asutamislepingu artikli 169 alusel, saab komisjoni pädevuse üle võtta asutamislepingu artikli 90 lõikest 3 lähtudes kõnealuse kaebuse alusel meetmeid, kuigi see põhineb kaalutlusõigusel, teostada kohtulikku kontrolli (vt selle kohta kohtujurist Mischo 12. juuli 2001. aasta ettepanek liidetud kohtuasjades C-302/99 P ja C-308/99 P: komisjon ja Prantsusmaa v. TF1, EKL 2001, lk I-5603, punkt 96).

- 20 Kuigi komisjonil on ulatuslik kaalutlusõigus selles osas, milliseid meetmeid on vaja võtta ja millised vahendid on selleks sobivad (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon, punkt 27), märgib Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktides 55 kuni 57, et kuigi komisjon on kohustatud kaebuse hoolikalt ja erapooletult läbi vaatama, ei tähenda sellest kohustusest kinnipidamine, et otsuse suhtes võtta või jätta võtmata kõnealuse kaebuse alusel meetmeid ei saaks teostada kohtulikku kontrolli sarnaselt juhtudega, mis on seotud asutamislepingu artiklitega 85 ja 86 hõlmatud valdkondades asetleidnud rikkumiste tuvastamisega (vt eelkõige 25. oktoobri 1977. aasta otsus kohtuasjas 26/76: Metro v. komisjon, EKL 1977, lk 1875, punkt 13). Esimese Astme Kohus osundas samuti eespool viidatud liidetud kohtuasjade C-302/99 P ja C-308/99 P: komisjon ja Prantsusmaa v. TF1 kohtujurist Mischo ettepaneku punktile 97, kus rõhutati, et sarnane seisukoht tuleb võtta ka asutamislepingu artikli 90 lõike 3 rikkumise juhtude puhul. Lisaks märgib Esimese Astme Kohus, et õiguslik kontroll on samuti üks liikmesriikide riigiõiguslike tavade ühistest üldpõhimõtetest, mida kinnitab ka põhiõiguste harta punkt 47.

- 21 Selleks et arvestada komisjoni kaalutlusõigusega, juhul kui vaidlustatud akt kujutab endast komisjoni otsust mitte kasutada kaalutlusõigust, mis talle on antud asutamislepingu artikli 90 lõikega 3, peab Esimese Astme Kohtu arvates ühenduse kohus piirduma üksnes selle kontrollimisega, kas vaidlustatud aktil on olemas põhjendus, milles kajastub asjas tähtsust omavate asjaoludega arvestamine, faktide sisuline paikapidavus ja ilmse vea puudumine nende faktide hindamisel.

Esimese kohtuastmes esitatud hagi vastuvõetavus

- 22 Arvestades esialgseid märkusi, tunnistas Esimese Astme Kohus max.mobil'i esitatud hagi vastuvõetavaks, põhjendades oma otsust järgmiselt.
- 23 Esiteks tunnistas Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktis 65, et komisjoni 11. detsembri 1998. aasta kiri, milles viimane teatas max.mobil'ile oma kavatsusest jätta esitatud kaebuse alusel asutamislepingu artikli 90 kohased meetmed võtmata, on otsus, mille peale võib esitada tühistamishagi.
- 24 Järgmiseks leidis Esimese Astme Kohus oma otsuse punktides 70 ja 71, et see otsus on adresseeritud max.mobil'ile, ja täpsustas, et otsus puudutab mitmetel põhjustel max.mobil'i isiklikult.
- 25 Esiteks märkis Esimese Astme Kohus, et vaidlustatud akt kujutab endast komisjoni reaktsiooni max.mobil'i ametlikule kaebusele.
- 26 Teiseks märkis kohus, et kaebuses esitatud mitmesuguste asjaolude läbivaatamiseks on komisjon korraldanud max.mobil'iga mitu kohtumist.
- 27 Kolmandaks ei olnud Esimese Astme Kohtu sõnul asjaomasel äriühingul talle GSM-tegevusloa andmise hetkel muid konkurente peale Mobilkom'i, kes sai kasu liikmesriigi meetmetest, mida tauniti kaebuse selles osas, mis komisjoni vaidlustatud aktiga väljendatud hinnangul ei vajanud täiendavat uurimist.

- 28 Neljandaks tuletas Esimese Astme Kohus meelde, et max.mobil oli ainus kahest Mobilkom'i konkurendist, kes pidi tasuma Mobilkom'iga võrdse suurusega lõivu, samas kui teine konkurent Connect Austria pidi tasuma oluliselt väiksemat lõivu kui Mobilkom või max.mobil.
- 29 Viiendaks ei ole Esimese Astme Kohtu sõnul vaidlust selles, et Mobilkom'ilt nõutud lõivu summa, mis oli kaebuse ja vaidlustatud akti keskne küsimus, arvatati mehaaniliselt max.mobil'i poolt Austria teise GSM-tegevusloa pakkumismenetluse käigus pakutud summa põhjal.
- 30 Kuuendaks märkis Esimese Astme Kohus, et kaebuse ja vaidlustatud akti objektiks olev meede mõjutab Mobilkom'i individuaalselt ega kujuta endast sellist üldkohaldatavat meedet, millega oli tegemist eespool viidatud kohtuasjas Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon.

Hagi põhiküsimus esimeses kohtuastmes

- 31 Olles vaidlustatud otsuse punktides 73 ja 75 korranud, et Esimese Astme Kohus piirdub läbivaatamisega selle kontrollimisega, kas komisjon on täitnud oma kohustuse kaebused hoolikalt ja erapooletult läbi vaadata, ja et vaidlustatud akt põhineb asjaoludel, mille sisulist paikapidavust ei ole vaidlustatud, oli Esimese Astme Kohus seisukohal, et komisjon järeldas, seejuures ilmset hindamisviga tegemata, et Mobilkom'ilt max.mobil'iga samas summas lõivu nõudmine ei ole iseenesest piisav selleks, et tõendada, et see oleks Mobilkom'i ajendanud oma turgu valitsevat seisundit ära kasutama. Lisaks on see järeldus kooskõlas komisjoni varasema tegutsemistavaga.

- 32 Lisaks märkis Esimese Astme Kohus, et vaidlustatud akt võeti vastu mitmete max.mobil'i ja komisjoni vahel toimunud kohtumiste järel olukorras, millest max.mobil oli teadlik ja mille tõttu tal oli võimalik mõista vaidlustatud akti põhjendustes esitatud argumente. Seetõttu ei saa Esimese Astme Kohtu arvates tugineda sellele, et põhjendus puudub või ei ole piisav, nagu seda tehti 17. märtsi 1983. aasta otsuses kohtuasjas 294/81: Control Data v. komisjon (EKL 1981, lk 911, punkt 15). Kokkuvõttes otsustas Esimese Astme Kohus, et vaidlustatud akt on asutamislepingu artikli 190 (nüüd EÜ artikkel 253) tähenduses piisavalt põhjendatud.

Menetlus Euroopa Kohtus

- 33 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas 12. aprillil 2002 Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse.
- 34 Prantsuse Vabariik esitas 1. augustil 2002 taotluse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks. Kohus rahuldab taotluse presidendi 24. oktoobri 2002. aasta määrusega.
- 35 Äriühing max.mobil esitas 9. augustil 2002 oma vastuses vastuapellatsioonkaebuse. Komisjon esitas repliigi 15. novembril 2002. Äriühing max.mobil esitas oma teise vastuse 25. veebruaril 2003.

Apellatsioonkaebuse ja vastuapellatsioonkaebuse nõuded

36 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus osas, millega tunnistati vastuvõetavaks max.mobil'i poolt komisjoni 11. detsembri 1998. aasta kirja peale esitatud tühistamishagi;
- jätta max.mobil'i poolt vaidlustatud akti peale esitatud tühistamishagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
- jätta max.mobil'i esitatud vastuapellatsioonkaebus rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja max.mobil'ilt.

37 Äriühing max.mobil palub Euroopa Kohtul:

- jätta komisjoni apellatsioonkaebus esimese võimalusena vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena põhjendamatusse tõttu rahuldamata;

ja vastuapellatsioonkaebuses:

- tühistada vaidlustatud otsus osas, millega tühistamishagi jäeti põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- tühistada vaidlustatud akt;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

38 Prantsuse Vabariik palub oma menetlusse astuja seisukohtades Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus osas, millega tunnistati vastuvõetavaks max.mobil'i poolt asutamislepingu artikli 90 alusel esitatud tühistamishagi;
- mõista kohtukulud välja max.mobil'ilt.

Apellatsioonkaebus

9

Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 39 Komisjon leiab, et apellatsioonkaebus on vastuvõetav, ning rajab oma argumentatsiooni kahele punktile.
- 40 Ühelt poolt on apellatsioonkaebus vastuvõetav EÜ kohtu põhikirja artikli 49 (nüüd artikkel 56) esimese lõigu alusel, kuna vaidlustatud otsus lahendab vastuvõetavust käsitleva menetlusküsimuse, tunnistades hagi vastuvõetavaks. Seega on vaidlustatud otsus tehtud esimeses kohtuastmes kostjaks olnud komisjoni kahjuks. Asjaolu, et põhiküsimuses tunnistas Esimese Astme Kohus hagi põhjendamatuks, ei mõjuta komisjoni apellatsioonikaebuse, milles palutakse tühistada vaidlustatud otsus, milles tunnistati, et vaidlustatud akti peale võib hagi esitada, vastuvõetavust (26. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-23/00 P: nõukogu v. Boehringer, EKL 2000, lk I-1873, punktid 50 ja 52).
- 41 Teiselt poolt on apellatsioonkaebus vastuvõetav EÜ kohtu põhikirja artikli 49 kolmanda lõigu alusel. Komisjon on tegelikult üks pooltest, kellel on õigus esitada apellatsioonkaebus, sõltumata põhiküsimuse kohta tehtud järeldustest, nagu Euroopa Kohus on kaudselt tõdenud 21. jaanuari 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-73/97 P: Prantsusmaa v. Comafrika jt (EKL 1999, lk I-185), või olemata kohustatud oma huvi tõendama, nagu Euroopa Kohus on rõhutanud 8. juuli 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-49/92 P: komisjon v. Anic Partecipazioni (EKL 1999, lk I-64125, punkt 171).

- 42 Äriühingu max.mobil arvates kohaldub pärast seda, kui komisjoni nõuded rahuldati, EÜ kohtu põhikirja artikli 49 teine lõik ja see välistab komisjoni apellatsioonkaebuse vastuvõetavuse. Lisaks ei käsitleta selles asjas vastuvõetavust menetlusküsimusena, vaid hagi sisulise arutamise raames. Teisisõnu käsitleb vaidlustatud otsus hagi kui tervikut ning seda seisukohta toetab ka Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 lõige 4.
- 43 Lisaks vaidleb max.mobil vastu EÜ kohtu põhikirja artikli 49 kolmanda lõigu komisjonipoolsele tõlgendusele. Ühenduse institutsioonid ei tohiks olla teiste pooltega võrreldes soodsamas olukorras. Neil ei tohi olla õigust esitada apellatsioonkaebus selleks, et Euroopa Kohus selgitaks ühte samas otsuses käsitletud ning seetõttu omavahel seotud õiguslikest küsimustest, nagu nähtub eespool viidatud kohtuotsuse nõukogu v. Boehringer punktist 51 ning nagu kinnitab eespool viidatud kohtuotsus komisjon ja Prantsusmaa v. TF1.
- 44 Lõpuks märgib max.mobil, et eespool viidatud kohtuotsuse Prantsusmaa v. Comafrika jt kontekst on erinev. Selles kohtuasjas tuli Euroopa Kohtul tegeleda Esimese Astme Kohtu otsuste kogumiga ja seega ei ole viide kõnealusele otsusele asjakohane.

Kohtu hinnang

- 45 Esmalt tuleb tagasi lükata max.mobil'i argumentatsioon seoses viitega eespool viidatud kohtuotsusele komisjon ja Prantsusmaa v. TF1. Selles otsuses tõdes Euroopa Kohus, kinnitades Esimese Astme Kohtu otsust asjas otsus tegemata jätta, et küsimuste läbivaatamise järjestust arvestades sai Esimese Astme Kohus asjas

otsuse teha, ilma et ta oleks olnud kohustatud tegema otsuse talle esitatud hagi vastuvõetavuse osas (eespool viidatud kohtuotsus komisjon ja Prantsusmaa v. TF1, punktid 25–28).

46 Vastupidiselt sellele on käesolevas asjas Esimese Astme Kohus formaalselt teinud otsuse vastuvõetavuse kohta enne asja sisulist läbivaatamist.

47 Esiteks vastavalt EÜ kohtu põhikirja artikli 49 esimesele lõigule:

„Euroopa Kohtusse võib edasi kaevata Esimese Astme Kohtu lõplikud otsused ja nimetatud kohtu otsused, millega sisulised küsimused lahendatakse ainult osaliselt või millega lahendatakse pädevuse puudumist või avalduse vastuvõetamatust käsitlevaid menetlusküsimusi, kahe kuu jooksul alates edasi kaevatud otsuse kuulutamisest.”

48 Teiseks ei pea Euroopa Kohtu põhikirja artikli 49 kolmandast lõigust tulenevalt ühenduse institutsioonid Esimese Astme Kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse esitamiseks oma huvi tõendama (eespool viidatud kohtuotsus komisjon v. Anic Participazioni, punkt 171).

49 Käesoleval juhul taotleb komisjon apellatsioonkaebuses, et Euroopa Kohus tühistaks vaidlustatud otsuse osaliselt, nimelt punktid 65–72, milles Esimese Astme Kohus sõnaselgelt jättis rahuldamata komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite ja mis kujutab endast menetlusküsimuse lahendit EÜ kohtu põhikirja artikli 49 esimesele lõigu tähenduses.

- 50 Otsused, millega lahendatakse eelmainitud sätte tähenduses vastuvõetamatuse vastuväitega seotud menetlusküsimused, on otsused, mis vastuvõetamatuse vastuväitega nõustudes või seda tagasi lükates on tehtud ühe poole kahjuks. Nõnda on Euroopa Kohus vastu võtnud apellatsioonkaebuse Esimese Astme Kohtu otsuse peale, millega lükati tagasi vastuvõetamatuse vastuväide, kuigi Esimese Astme Kohus oli hiljem sama hagi jätnud põhjendamata tõttu rahuldamata (vt eespool viidatud kohtuotsused *Prantsusmaa v. Comafrika jt ja nõukogu v. Boehringer*, punkt 50).
- 51 Kuna käesolevas asjas, nagu just tõdetud, tegi Esimese Astme Kohus otsuse max.mobil'i hagi vastuvõetavuse kohta enne, kui ta selle sisulistel põhjustel rahuldamata jättis, tuleb komisjoni apellatsioonkaebus tema kahjuks tehtud otsuse peale tunnistada vastuvõetavaks.
- 52 Äriühingu max.mobil esitatud apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuse vastuväide tuleb seega tagasi lükata.

Hagi vastuvõetavus Esimese Astme Kohtus

Poolte argumendid

- 53 Kuigi komisjon möönab, et tal on asutamislepingu artikli 90 alusel kohustus hoolikalt läbi vaadata talle esitatud kaebused, on ta sarnaselt *Prantsuse Vabariigiga*

arvamusel, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusliku vea, olles seisukohal, et konkurentsireeglite rikkumise uurimise kohta tehtud komisjoni otsuse suhtes võib kohaldada kohtulikku kontrolli.

- 54 Komisjon väidab, et Esimese Astme Kohus on vääralt tõlgendanud eespool viidatud kohtuotsust Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon, kuna ta otsustas, et selles otsuses sisalduv järeldus, mille kohaselt komisjonil on rikkumiste uurimisel kaalutusõigus, on üksnes erand üldisest õigusest kaebusi läbi vaadata. Komisjoni sõnul on Euroopa Kohus selle otsuse punktis 25 vastupidi leidnud, et õigus esitada hagi komisjoni keeldumise peale sekkuda asutamislepingu artikli 90 lõike 3 alusel võib äärmisel juhul olemas olla ainult erandlikes olukordades.
- 55 Käesolevas asjas ei ole max.mobil'i olukorra puhul tegemist erandliku olukorraga ülalviidatud kohtuotsuse mõttes, nagu väidab ka Prantsuse Vabariik.
- 56 Samuti vaidleb komisjon, keda toetab Prantsuse Vabariik, vastu sellele, et Esimese Astme Kohus määratles vaidlustatud otsuse punktides 64–68 ja 71 komisjoni 11. detsembri 1998. aasta kirja otsusena. Komisjoni kirju tuleb pidada lihtsalt teadeteaks.
- 57 Komisjon rõhutab, et menetlusõigused, mida määrus nr 17 tunnustab, sealhulgas õigus saada komisjoni otsus, ei ole asutamislepingu artikli 90 lõike 3 raames kohaldatavad.

- 58 Seega vaidlustab komisjon Esimese Astme Kohtu võimalust tugineda varasematele kohtulahenditele, mis käsitlevad asutamislepingu artiklite 85 ja 86 kohaldamisest tulenevaid õigusi.
- 59 Lõpuks märgib komisjon, et üksikjuhtude hea halduse põhimõte, mida ei ole Euroopa Kohtu praktikas varem käsitletud, kuid millele Esimese Astme Kohus oma põhjendustes tugineb, on liiga üldine, et olla üksikisikute menetlusõiguste aluseks, eriti põhjusel, et põhiõiguste harta, millele mainitud põhimõtte alusena soovitakse tugineda, ei ole kohaldatav. Pealegi, kõnealuse harta artikli 41 lõike 2 kolmas alapunkt ainult kordab asutamislepingu artiklis 190 ettenähtud põhjendamiskohustust. Harta artikli 41 lõige 4 kajastab EÜ artikli 21 kolmandat lõiku Amsterdami lepingu redaktsioonis, mis ei kehtinud veel 11. detsembril 1998 — kuupäeval, mil võeti vastu vaidlustatud akt, mida esimeses kohtuastmes käsitleti vaidlustatud otsusena.
- 60 Äriühing max.mobil väidab peamiselt, et tal on õigus hagi esitada. Tuginedes kohtujurist Mischo ettepaneku punktidele 99, 100, 103 ja 107 eespool viidatud kohtuasjas komisjon ja Prantsusmaa v. TF1, 15. juuni 1993. aasta otsusele kohtuasjas C-225/91: Matra v. komisjon (EKL 1993, lk I-3203, punktid 23 ja 25) ning kohtujurist La Pregola ettepanekule eespool viidatud kohtuasjas Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon, väidab max.mobil, et eespool viidatud otsuses Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon põhines Euroopa Kohtu poolt aktsepteeritud vastuvõetamatus mitte komisjoni ulatuslikul kaalutusõigusel, vaid asjaolul, et kaebus puudutas üldkohaldatavat akti, mille vaidlustamine üksikisiku poolt on iseenesest vastuvõetamatu.
- 61 Seega, nagu Esimese Astme Kohus on vaidlustatud otsuses tõdenud, puudutas komisjoni otsus jätta max.mobil'i kaebuse alusel meetmed võtmata käesoleva otsuse punktides 24–30 esitatud põhjustel max.mobil'i isiklikult.

62 Seega ei tähenda komisjonile antud ulatuslik kaalutlusõigus automaatselt seda, et seda kasutades vastu võetud otsuse peale esitatud hagi on vastuvõetamatu.

63 Seetõttu ei saa välistada võimalust kohaldada kohtulikku kontrolli komisjoni otsuste suhtes, millega keeldutakse üksikisikute kaebuste läbivaatamisest, olenemata vaidlustatava meetme olemusest. Selle väite alusena viitab max.mobil eespool viidatud kohtuotsuse Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon punktidele 24 ja 25.

64 Lisaks on max.mobil seisukohal, et ülalmainitud kohtuotsuse ja Esimese Astme Kohtu 3. juuni 1999. aasta otsuse kohtuasjas T-17/96: TF1 v. komisjon (EKL 1999, lk II-1757) mõttes on tema puhul tegemist erandliku olukorraga. Viimasena mainitud otsuses on max.mobil'i arvates Esimese Astme Kohus kõnealuse erandjuhu määratlemisel lähtunud taotluse esitaja erandlikust konkurentsiolekorrast võrreldes teiste televisioonikanalitega ja asjaolust, et hagi oli erinevalt eespool viidatud kohtuasjast Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon suunatud individuaalseeritud otsuse, mitte aga üldkohaldatava akti vastu.

65 Lõpuks väidab max.mobil, et komisjoni väide, et põhiõiguste hartal puudub õiguslik jõud, on ekslik, kuna selles dokumendis korratakse ja kinnitatakse Euroopa Liidu põhiõigusi. Selle harta artikli 41 lõikes 2 on selgelt määratletud õigus üksikjuhtude heale haldusele. Samuti väidab max.mobil, et menetlusõiguste sõnaselge andmine ei saa olla tingimuseks isiku kaitseõiguse austamisele (14. veebruari 1990. aasta otsus kohtuasjas C-301/87: Prantsusmaa v. komisjon, tuntud kui otsus „Boussac Saint Frères”, EKL 1990, lk I-307).

Kohtu hinnang

- 66 Asutamislepingu artikli 90 lõike 3 alusel on komisjonil kohustus tagada liikmesriikide kohustuste täitmine seoses sama asutamislepingu artikli 90 lõikes 1 ettenähtud ülesannetega ja komisjonile on selleks otseselt antud õigus direktiivide ja otsuste abil sekkuda. Komisjonil on pädevus otsustada, et liikmesriigi konkreetne meede on asutamislepingu sätetega vastuolus, ja osutada, milliseid meetmeid peab oma ühenduse õigusest tulenevate kohustuste täitmiseks võtma liikmesriik, kellele otsus on adresseeritud (vt eespool viidatud kohtuotsus Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon, punkt 23).
- 67 Käesolevas asjas palus esimese kohtuastme hageja max.mobil komisjonil tuvastada, et Austria Vabariik on rikkunud asutamislepingu artiklit 86 koostoimes artikli 90 lõikega 1. Hageja väitis oma kaebuses, et kuna Austria võimud ei diferentseerinud lõivusid, mida pidid tasuma max.mobil ja tema konkurent Mobilkom, kuigi viimane sai tütaretevõtjana toetust PTA-lt oma GSM-võrgu rajamiseks ja käitamiseks, on nad ebaseaduslikult andnud sageduste jagamisel eeliseid Mobilkom'ile.
- 68 Eespool viidatud kohtuotsuse Bundesverband der Bilanzbuchhalter v. komisjon punktist 24 nähtub, et üksikisikutel võib teatud erandjuhtudel olla õigus esitada tühistamishagi komisjoni otsuse peale, mis on adresseeritud liikmesriigile asutamislepingu artikli 90 lõike 3 alusel, kui on täidetud EÜ asutamislepingu artikli 173 neljandas lõigus (nüüd, muudetud kujul, EÜ artikli 230 neljas lõik) ettenähtud tingimused.

- 69 Siiski tuleneb asutamislepingu artikli 90 lõike 3 sõnastusest ja selle artikli ülesehitusest, et komisjon ei ole nende sätete kohaselt kohustatud algatama menetlust, kuna üksikisikud ei saa nõuda, et komisjon väljendaks oma seisukohta teatud kindlal kujul.
- 70 Asjaolu, et hageja on otseselt ja isiklikult huvitatud komisjoni otsuse jätta kaebuse alusel meetmed võtmata tühistamisest, ei anna hagejale õigust selle otsuse vaidlustamiseks. Kirja, millega komisjon max.mobil'ile teatas, et ei kavatse algatada Austria Vabariigi suhtes menetlust, ei saa pidada siduvaid õiguslikke järeelmeid loovaks ning seega ei ole see vaidlustatav akt, mille peale võib esitada tühistamishagi.
- 71 Samuti ei saa hageja väita, et tal on õigus esitada hagi määruse nr 17 alusel, kuna see määrus ei ole seoses EÜ asutamislepingu artikliga 90 kohaldatav.
- 72 See järeldus ei ole vastuolus hea halduse põhimõttega ega ka ühegi muu ühenduse õiguse üldpõhimõttega. Ühestki ühenduse õiguse üldpõhimõttest ei tulene, et äriühingul peaks olema õigus esitada ühenduse kohtusse hagi komisjoni keeldumise peale algatada liikmesriigi suhtes asutamislepingu artikli 90 lõike 3 alusel menetlus.

- 73 Seega ei olnud max.mobil'il õigust vaidlustada Esimese Astme Kohtus komisjoni otsust jätta uurimata ja sanktsioneerimata väidetav konkurentsieeskirjade rikkumine, mis tulenes Austria valitsuse otsusest mitte diferentseerida lõivude suurus, mille tasumist nõuti max.mobil'ilt ja tema konkurendilt Mobilkom'ilt nende mobiiltelefonivõrkude käitamise eest.
- 74 Eelnevast tulenevalt tuleb tõdeda, et Esimese Astme Kohus eksis, tunnistades vastuvõetavaks max.mobil'i hagi vaidlustatud akti peale.
- 75 Ilma, et oleks vaja uurida komisjoni teisi väiteid ja käesoleva apellatsioonkaebuse nõudeid, tuleneb eespool esitatust, et Esimese Astme Kohtu otsus tuleb tühistada ja et max.mobil'i hagi vaidlustatud akti peale tuleb jätta läbi vaatamata.

Kohtukulud

- 76 Vastavalt kodukorra artikli 69 lõikele 2, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja äriühing max.mobil on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus T-54/99: max.mobil v. komisjon.**
- 2. Jätta max.mobil Telekommunikation Service GmbH poolt Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule esitatud hagi läbi vaatamata.**
- 3. Mõista kohtukulud välja T-Mobile Austria GmbH'lt.**

Allkirjad